

Bygde-Noreg og sjølvstyret - kva skjer?

Seminar på Dyrkolbotn Fjellstove laurdag 9. januar 2010

Tilskipar. Dyrkolbotn Fjellstove, Leirskole og Gjestehus i samarbeid med Aksjon Bygde-Noreg

Seminaret tek opp korleis utviklinga i Bygde-Noreg har vore jamført med utviklinga i andre deler av landet . Korleis kan det ha seg at ein full tids sauebonde på Vestlandet i 2005 hadde ei arbeidsinntekt på berre kr 27,02 pr time? Andre bønder var ikkje stort betre farne. Særleg auke i inntektene har det heller ikkje vore seinare. Kan det vera rett å leggja ned gardsbruk og flytta frå bygda? Sjølv om det vert færre gardar, greier dei som er att å halda ein vesentleg del av matproduksjonen oppe? Kva med andre samfunnsoppgåver som jordbruksrådet har ansvar for?

Bønder og bygdesamfunn i Noreg eig i utgangspunktet jorda si sjølv, også særskilt verdifulle utmarksressursar som areal for utbygging, vassfall og dei fleste mineral. Kvifor har ikkje slike ressursar kome jorbruksrådet og bygdesamfunna til gode, slik at inntektene i jordbruksrådet og i bygda i alle tilfelle kunne vore haldne oppe?

Utarvinga av jordbruksrådet vert fylgd av utarving på mest alle andre område og. Posthus, skolar og butikkar og andre lokale næringstiltak vert nedlagde. Kommunesamanslåing og sentralisering på alle område blir meir aktuell politikk.

Kva er det som skjer? Kvifor skjer det? Kva kan gjerast?

Bør ikkje slike spørsmål etter kvart vurderast i lys av dei heilt overordna problemstillingane: Er det som no skjer med jordbruksrådet og med bygdesamfunna ein fare for heile vår samfunnskipnad, vår form for demokrati?

Program:

1000 - 1020 Signhild Dyrkolbotn: Velkommen. Kva er problemet?

1020 - 1100 Svenn Arne Lie: Strukturraliseringa i jordbruksrådet - bra for Noreg og for demokratiet?

1100 - 1110 Kort kaffipause

1110 - 1150 Otto Dyrkolbotn: Landbruk - kva er det?

1150 - 1300 Panel: Døme på utviklingstrekk
Personar med grundig kjennskap til einskildsaker blir med
Sentralisering i forvaltninga. Kommunesamanslåing. NAV mv
Nedlegging av skolar, butikkar, lokale næringsverksemder blir borte
Media sin rolle
Ordstyrar: Signhild Dyrkolbotn

1300 - 1345 Lunsj

1345 - 1600 Eller så lenge deltakarane held ut: Debatt.

Innleiarane må svara for seg. Også andre innspel vert mottekne, særleg når dei er innsikta på spørsmål som:
Bør noko gjerast? Kva bør i tilfelle gjerast?

Dyrkolbotn Fjellstove ligg ved E 39 omlag 1 time køyring nord for Bergen. Seminaret er gratis. Påmelding er ikkje turvande. Lunsj kan kjøpast på fjellstova.

Rimeleg overnatting og opphold kan om ynskjeleg ordnast ved telefon til fjellstova,
tlf 56 356068.

Dyrkolbotn Fjellstove, Leirskole og gjestehus,
5994 Vikanes

Tlf 56 356068, 56 356058
Fax 56 357020

Leirskoleseminar 9. januar 2010

Laurdag 9. januar 2010 vert det seminar på fjellstova frå kl 10 00 til ca kl 16 00.

Seminaret går inn i rekka av dei såkalla leirskoleseminara som har vore haldne i hovudsak ein gong for året i omlag 20 år. Seminara tek opp emne som vi meiner er viktige i eit utkantområde som vårt.
Seminaret har denne gongen fått tittelen:

Bygde-Noreg og sjølvstyret - kva skjer?

Nærare om seminaret i programmet som ligg ved.

Som vanleg har vi fått ekspertar utanfrå til å halda innleiingar saman med lokale innleiarar.
Mellom innleiarane denne gongen finn vi:

Svenn Arne Lie, forskar på Norsk Institutt for Landbruksforskning, NILF
Lie tek for seg strukturrasjonaliseringa i jordbruket, og stiller ma spørsmålet om nedlegging av gardar kan vera så farleg når statistikken viser at ein vesentleg del av jordbruksproduksjonen kan haldast oppe med færre, men større gardsbruk. Kva med ande oppgåver som jordbruket har ansvar for i tillegg til matproduksjonen?

Otto Dyrkolbotn, småbrukar og jurist.

Han vil gjera greie for den særnorske eigarskipnaden der bønder og bygdesamfunn i utgangspunktet ikkje berre eig jorda si sjølve, men også dei verdfulle utmarksressursane som ligg til gardane og bygdesamfunna, så som jakt og fiske, areal for natur og friluftsliv og for utbygging, vassfall, dei fleste mineral mv. Kva er grunnen til at det meste av dei verdiane som knyter seg til slike ressursar blir overførde til storsamfunnet og kapitalkrefter utanfrå utan å koma jordbruket og bygdesamfunna særleg til gode. Dersom ein td set verdien av vassfall som i nyare skjøn, er vassfall for rundt 280 milliardar kroner overførde frå bygd til by dei siste 100 åra. Kva er det som skje, og kva kan gjerast for at bygdene kan halda att ein større del av desse verdiane. Bør ikkje utmarksnæringane i framtida også juridisk sjåast på som ein del av jordbruket og utnyttinga styrast gjennom jordbrukslovgjevinga og ikkje gjennom lovgjevinga innsikta på kommersielle offentlege eller private næringsinteresser. Tilhøvet til EU her.

Fleire innleiarar tek opp andre konkrete døme på utviklinga i bygdene.

Øystein Padøy, handelsmann, nedlegging av butikkar, Astrid Torheim, forelder, nedlegging av skolar,
Sjur K Dyrkolbotn, småbrukar/jurist, døme på juridiske kunstgrep som fører verdiar frå bygd til by, Ketil Tjore, redaksjonssekretær, media sin rolle.

Andre døme.

Jordbruket og bygdene sin sterke stilling i Noreg har vore ein vesentleg føresetnad for utviklinga av vårt demokrati. Kan det som no skjer i Bygde-Noreg vera eit trugsmål ikkje berre for bygdene sin stilling i samfunnet, men for heile vår samfunnsform?

Som vanleg på desse seminara vert det sett av rikeleg tid til spørsmål og debatt.

Ordstyrar under det meste av seminaret:

Signhild Dyrkolbotn, styrar ved Dyrkolbotn Fjellstove, Leirskole og Gjestehus.
Ho er også jurist med advokatløyve og har arbeidd i ulike kommunar og i statsforvaltninga.

Velkomne til seminar!

Vikanes 1712 09

Signhild Dyrkolbotn

Vedlegg: Program